

KUSTBON

Organ för svenskarna i Estland.

En tankeställare.

"Allt vad i viljen att människorna skola göra eder, det gören i ock dem".

Det behövs ej vara en särdeles nitisk kristen för att inse den djupa och allvarliga sanningen i dessa Kristi ord. Nära tvåtusen år ha dock dessa ord i det stora hela missuppfattats av den kristna världen, och missuppfattas ännu i dag som är. Man tolkar orden blott som en yttring av Guds vilja och som Guds vilja är rätt så svår att kunna uppfyllas, så begär man gärna för bekvämlighetens skull denna lilla "synd" att strunta i människorna, ty syndernas förlåtelse existerar ju. Därvid förbiser man fullständigt att orden egentligen åsyfta oss och våra medmänniskor i våra vardagliga jordiska göranden. Kristi ord innebära ett högst beaktansvärt livsvillkor för oss människor. Tanken skulle enklare kunna nyttryckas även i orden: Vill du skaffa dig levnadsmöjligheter själv, så låt även andra leva!

Under vårt tekniskt-mekaniska tidevarv kan den enskilde inom samhället eller mänskligheten betraktas såsom en liten del av ett stort maskineri. Riv ut den lilla delen, avsondra den från det övriga makineriet, så blir den liggande hjälplös och gagnlös. Den försvinner och upphör att existera i form av den lilla delen i det rörliga producerande maskineriet. Än mer, hela maskineriet kommer ofta därigenom i oskick.

Vill man anlägga ett vinstbringande industriföretag eller skaffa sig ett räntabelt jordbruk, så måste man först nedlägga ett visst kapital i företaget. Detta bör dessutom göras efter noggranna beräkningar och med

sakkännedom. Är detta gjort och kapitalet nedlagt, då först kan man räkna med produktivt arbete och inkomster. Precis likadan är grundtanken i Kristi ord. Först måste vi nedlägga "kapitalet" genom att uppoffra oss själva för andra. Ha vi gjort detta, då kunna vi också hoppas på belöning. Nu heter det ju, att belöningen för goda gärningar är otacksamheten. Om så är fallet, då är någonting i beräkningen fel och man har ej handlat tillräckligt klokt vid nedläggandet av "kapitalet".

Världen har föga beaktat den allvarliga sanningen i Kristi ord som i jordelivet betyda: Vill du leva själv, så låt även andra leva.

Enskilda mindre samhällen, byar kommuner och socknar äro på god väg i den bättre riktningen. Olika föreningsverksamheter utövas, såväl ekonomiska som sociala och kulturella syften eftersträvas med förenade krafter. Här går det ej utan betydliga uppoffringar för den allmänna saken och för att kunna få leva själv måste man göra allt för att bereda andra levnadsmöjligheter.

I större omfattning olika stater och folk emellan har man däremot ofta förbisett Kristi uppmaning och livets stränga lag. Man erkänner ofta endast ett mål: man vill skörda där man ej sått. Man kräver möjligast mycket av andra och vill ge litet eller intet i ersättning. Den som är starkare, listigare och fräckare tager i från den svagare och rättframmare. Man underhandlar med varandra, ger löften och sluter fördrag, som ändå ofta nog brytas. Underhandlingarna ha därför föga värde, man hyser intet förtroende till varandra. Produk-

Kustbons prenumeranter.

Många av de gamla prenumeranterna ha ännu inte förnyat prenumerationen för 1938. För att alla skola hinna förnya prenumerationen och det inte skall behöva bli avbrott i expedieringen sändes ännu 1 nr. av Kustbon till alla gamla prenumeranter varefter endast de som meddelat red. om förnyad prenumeration komma att erhålla tidningen.

Red.

tionen kan aldrig inriktas på en fast grund efter avsättningsmöjligheterna o. s. v.

Allt detta gör att hatets vilda flammor uppblomma mellan folken och staterna. Kan detta sägas vara beredning av levnadsmöjligheter för någon enda av världens stater eller folk? Säkerligen icke. Det är bara att färdiggräva gravarna för en av hatets flammor till kropp och själ tänd mänsklighet. Kulturen och ekonomien brännas i aska och strörs för vinden åt alla världens håll.

Alla mäktiga härskande män i världen borde trots jäktandet stanna en stund i allvarlig eftertanke över Kristi ord och mänsklighetens livsproblem. Med förståelse och god vilja skulle det säkert vara möjligt att ändra, kurs, för att ej behöva rusa ned i avgrunden. Kursen bör styras in i detta farvatten som Kristus utpekade med orden: "Allt det i viljen att människorna skola göra eder det gören i ock dem".

R. Timmerman.

Pelle Byström.

Försök på lantbruksskolan

1937.

VI.

Kalkningsförsök. I sista artikeln talade jag om kalkning i allmänhet, och vi kunde då sluta oss till, att kalkningsfrågan i alla fall är av sådan betydelse, att den kräver en fullständig undersökning. Det finns nu möjligheter att få kalkbehovet i jorden undersökt genom att skicka in jordprov till statens undersökningsanstalter, men då detta kostar pengar, så vill man gärna slippa att göra sådana prov alldeles i onödan.

Genom fältförsök kan man också få ledning, då det gäller att bedöma kalkbehovet. Planen för årets kalkningsförsök var följande:

a = 1000 kg släckt kalk pr har
b = 500 kg " " "
c = okalkat.

Om någon tycker att det låter mycket med 1000 kg kalk pr har, så skall jag omtala, att helt nyligen har det gjorts kalkförsök i Sverige med ända till 12000 kg kalk pr har. Kalkningar med 3—4000 kg kalk pr har äro mycket vanliga där.

Det var med spännt intresse, jag iakttog kalkningsförsöket, då säden (havre) började växa. Men till min besvikelse syntes inte den ringaste skillnad mellan det kalkade och det okalkade. Då skörden kom, var jag tveksam om det överhuvudtaget skulle löna sig att tröska och väga försöket. För fullständighetens skull blev i alla fall också detta försök vägt, fastän det var ej med stora förväntningar jag antecknade vikterna. Det blev dock en överraskning, som kanske framgår av följande:

Skördeökning, havrekärna.

För 500 kg kalk 28⁰/₁₀₀ skördeökning
" 1000 " " 45,5⁰/₁₀₀ "

Skördeökningen för halm var i båda fallen 15⁰/₁₀₀, vilket i alla fall är en betydande ökning även det, då man tänker på, att man ej kunnat se någon tydlig skillnad ute på fältet. Så billigt som jordbrukskalk kan erhållas, om man köper den i större partier eller ännu bättre, bränner själv,

så kan det inte vara tal om annat än att kalkning skulle löna sig, om man finge räkna med sådana skördeökningar som i detta försök. Man får dessutom komma ihåg, att en kalkning verkar under många år, och det alltså blir flera grödor, som få betala en kalkning.

Man får emellertid inte lita alltför mycket på ett försök. Saken behöver undersökas ytterligare, och vi komma att fortsätta. Jag har i alla fall velat redan nu göra jordbrukarna uppmärksamma på denna sak, då jag med säkerhet antar, att det finns jord i bygden, som lider brist på kalk. Skulle någon annan vara intresserad nog att vilja göra ett prov, så är jag tacksam att få höra något om resultatet. Vi behöva att med alla till buds stående medel sträva efter att höja avkastningen från våra små jordarealer, och då skall också kalkning försökas.

Gödslingsförsök i Guttanäs. Våren 1937 utlades ett gödslingsförsök även hos hemmansägaren A. Westerblom i Guttanäs. Försöket sköttes mönstergillt och vägdes, och resultaten erbjödo en hel del av intresse. Vagningsresultaten överensstämde dock ej så bra med varandra, så att jag ej ansett det riktigt att sätta dem i tidningen. Troligen berodde detta på, att skörden från de olika rutorna torkades i ria ett eller ett par varje gång. Detta ansåg jag skulle gå bra, då det ju är nästan nödvändigt att torka säden ordentligt, då den handtröskas. Jag har sedan funnit, att man på detta sätt får en ojämn torkning, som kan förrycka vägningsresultaten. Jag hoppas emellertid, att försöket kan upprepas till nästa år, då det skall få torka på fältet och sedan tröskas i tröskverk. Det är alldeles nödvändigt, att försök göras också ute i bygderna i sambud med Birkasförsöken.

Polarryssarnas isflak söndersprängt av storm

Direktionen för norra sjövägen har från nordpolsexpeditionens ledare Papanin mottagit följande telegram:

Den 1 februari kl. 8 på morgoen sprängdes isfältet efter sex dagars storm sönder kring vårt

Biskop Hjalmar Danell

In memoriam.

Ett hjärta som har klappat för alla världsdelar har slocknat. En man som stått Estlands svenskbygd nära i tanke och handling har slutat sin livsgärning. En medveten sanningssökande vetenskapsman och en andeburen personlighet har lämnat det jordiska.

Utrustad med kärlek och generositet i umgänge gjorde honom stor och värdefull. Den aldrig svikande träffsäkra humorn var ett glatt budskap till alla. Hans pliktrogenhet och arbetsiver väckte beundran och efterföljd. Frimodighet och uppmuntran strömmade ur hans osjälviska väsen och bevingade var och en också i livets svåraste stunder. Själv härdad och spänstig under sina verksamhetsår skänkte han styrka oah motståndskraft för varje enskild i gärningen. Villig och uppoftande stod han till tjänst med hela sin rika andliga rustning och begåvning. Han tvekade aldrig att gripa in där det gällde att hjälpa en behjertansvärd sak till seger. Han betraktade och klagade icke, utan handlade. Den förståelsefulla älskvardheten parad med den medvetna handlingskraften skänkte hans väsen något ofrånkomligt, oförglömligt och medryckande.

Han har samvetsgrant fullgjort den krävande uppgiften härnere. Han har kallats till en högre. Otaliga känna saknadens smärta. Vi äga icke enbart minnet utan en levande förebild. Tack för kärleken, tanken och gärningen. Estlands Svenskbygd glömmes aldrig Ditt och Dinas andliga och kulturella arv. Tomrummet är stort, men det skall fyllas med tacksägelse för det Du varit. Revuiescat pace.

Hj. P.

läger. Isen rämnade utmed 1.5 upp till 5 kilometer. Vi befinna oss nu på ett isflak, som mäter 300×200 meter. Vi äro avskurna från två baser och från magasinet med tekniska attiraljer. Vi lyckades rädda allt av värde i magasinet, såsom bränsle och husgeråd. Under det tält där vi bott håller en spricka på att uppstå, och vi skola därför flytta till snöhyddan. Vi be eder vara lugna om förbindelserna skulle avbrytas.

Sverige i vintertid, sett från ett järnvägsfönster.

Svensk miljö och natur.

På årets kortaste dag, den 22 dec., stod jag på Stockholms centralstation med biljett i fickan som gällde Stockholm — Östersund — Arvidsjaur — Boden — Karungi och åter. Himmeln var klar och halvmånen hängde över Kungsholmen, som för övrigt var inhöljd i dis. En särskilt vacker vintermorgon med några grader under nollstrecket var det när norrlandståget kl. 8,15, med två minuters försening, satte sig i rörelse.

Så småningom hade vi lämnat Stockholm med dess förstäder och den oroande julbrådskan bakom oss och rusade iväg genom svensk landsbygd.

En angenäm känsla av frihet och den tjusning en förestående resa ger kändes där jag står och blickar ut över de förbiilande landsskapen. Vintern som i år kom tidigt hade för länge sedan lagt sitt täcke på sjöar och strömdrag som nu inte framträdde utan hela naturen låg i ett enda vitt fält. Hur oändligt vacker var inte skogen där den stod snötyngd och majestätisk i sin vita skrud, eller där rimfrosten fått sätta sin kristall på grenarna som gnistrade i soldiset. Den var högtidsklädd och julklädd den svenska naturen, ren fin och proper. Vart man än såg lågo bondgårdar större eller mindre spridda över fälten. Till övervägande del rödmålade men också med annan färg såg man dem. Jag som är van att se gårdar med den färg naturen själv ger, den gråa, spejade förgäves denna gång efter sådana. Jag hade trott mig finna dessa uppe i Västerbotten eller Lappland men inte heller där kunde jag spåra dem. Overallt där jag åkte fram såg jag dessa små, förståndigt byggda boningshus, väl avvägda i proportion och stil. Ett förståndigt sätt att utestänga kyla och göra husen fria från det besvärliga golvdraget om vintern, såg jag att man praktiserade, genom att kasta upp en snövall runt omkring sockeln. Samtidigt som det tjänar som isolering befrias man också från den överflödiga snön, som vanligtvis vill hopa sig utanför husen.

För den som kommer från ett land med utpräglad slättbygd blir en resa i Jämtland eller Västerbotten med dess storslagna natur en verklig upplevelse. Där får man göra bekantskap med det som man endast kan drömma sig till och många gånger vill man inte tro sina egna ögon. När solen belyser de i fjärran snö- och skogklädda höjderna och älven nedanför rinner lugn och majestätisk blir man liten inför det stora som naturen skapat. Boningshus, kyrkor och samhällen te sig så obetydliga där de ligga i dalen eller vid foten av någon upptornande bergshöjd och människorna som ett ingenting i förhållande till det verkligt stora i naturen.

Inte endast med naturen, bondgårdarna och de stora skogarna kommer man i beröring vid en sådan resa, utan även med människorna som bo där. Det blir visserligen ett hastigt besök man gör, man ser dem ett ögonblick kanske utförande någon syssla och så rusar tåget vidare lämnande dem, och det blir nya ställen och nya människor. Och så förvandlas bilden undan för undan. I närheten av Stockholm ser man de stora fabriker och verkstadsbyggnaderna med dess sjudande liv, så följer villasamhällen, och sedan renlandsbygd. Så kommer man till en liten lantsortsstad som kanske lever av industri eller handel eller är den medelpunkten för ett läns administration dit alla trådar löpa tillsammans. Sedan en järnvägsknut med tillhörande tjänstemän och affärsliv som ger utkomst. Vidare följa de stora skogsområden med skogsavverkning vilket visar sig i de stora högar av timmer som äro framforslade till vattendragen. Så följer sträckor av väg, där man ser röken från kolmilorna stiga upp och där man ser stationernas lastkajer översålade med kolstybb som blivit kvar efter kollastningen när det forslades bort till järnbruken, som så väl behöva det. Och vidare rusar tåget fram över vidder där man kanske inte ser spår efter en mänsklig varelse eller avbrytes enformigheten av spår i snön efter en lapp som dragit fram med sin renhjord. Så igen ett samhälle, skog, timmer, kolmilor en gård eller ett torp och undan för undan blir det nya

Vormsinytt.

På Vormsi är man i full gång med förberedelserna för firandet av Republikens 20 årsdag, skyddskåren och den relativt unga kvinnliga skyddskårsgruppen med dess ordf. fru I. Kaff ha åtagit sig arrangemangen. En livlighet och ett visst uppsving är att märka i skyddskårens verksamhet. I mitten av januari kunde den fira 20-årsdagen av sin tillblivelse. Skyddskåren på Vormsi är en direkt fortsättning på den självförsvarsrörelse som organiserades under frihetskrigets dagar av major A. Lindkvist.

* *

Intresset för sport och kroppslig kultur har även under vintern kunnat märkas bland ungdomen på Vormsi. Förfärdigandet av brottningsmattorna ha fortgått hela vintern och de stå strax färdiga. Gymnastikövningar hållas regelbundet varje vecka i Hullos nya skolhus under J. Vallins ledning. Skidsporten har tagit fart, och många ungdommar ha egenhändigt under vintern förfärdigat sig skidor. Som praktisk rådgivare i såväl skidåkning som skidttillverkning har läraren V. Aman fungerat. Flera instruktionsmöten ha hållits i de större byarna.

* *

Den våg av andlig rörelse som varje vinter återkommer på Vormsi har denna gång kommit med ovanlig stor styrka. Så t. ex. möja Hulloborna sig inte mera med de två kyrkor de äga i byn, utan man har beslutat att med det snaraste sätta i gång med uppförandet av ett bönehus. Ritningarna och projektet för byggnaden är redan godkänd av länsarkitekten.

Gudstjänster.

Svenska kyrkan i Tallinn:

Söndagen den 6. febr. kl. 11 fm. högmässa, K. Nilsson.

vyer, den ena överträffande den andra, tills man igen börjar återresan eller får anknytning till den väg man redan förut en gång färdats och man börjar känna igen samhällena och trakterna.

A. Aspelin.

Ruhnu hade postförbindelse.

Måndagskvällen vid 1/2 11-tiden anlände Ruhnu postbåt med två män ombord till Abruka ön vid Ösel med post från Ruhnu och för att avhämta den i Kuresaare liggande Ruhnuposten. De båda männen begåva sig från Abruka över isen till Kuresaare och återvände samma natt med den 45 kg tunga posten till den väntande motorbåten.

Under tiden hade det emellertid blåst upp till storm varför postbåten fick söka sig lä vid Abruka fyr där man inväntar bättre väder. Ruhnu har under fyra veckor varit utan postförbindelse.

Professor A. Kjellin i Tallinn.

I samband med Lärda Estniska samfundets 100 års jubileum besökte f. professorn i konsthistoria vid Tartu universitet prof. H. Kjellin Estland.

Onsdagen den 2 febr. hade Tallins Folkhögskoleförening anordnat populärvetenskapliga föredrag med prof. Kjellin som föredragshållare. Det första föredraget som behandlade Nutida svensk konst höls på tyska, och det senare som följde omedelbart samma kväll i föreningens lokaler och hölls på svenska, behandlade "Gammal värmländsk bygdekultur".

Vid föredragen visades även skoptikonbilder. De med stort intresse åhörda föredragen kvitterades med kraftiga applåder.

—lin.

Lösning, korsord nr. 3.

VÅGRÄTT:

1. Si; 3. Fisk; 7. Mo; 9. An; 10. Odemark; 12. Tor; 13. Er; 14. Rättika; 18. Ny; 19. Os; 20. Sy; 21. Ekstock; 23. Tl; 24. Ida; 25. Skolsal; 30. Le; 31. År; 32. Otro.

LODRÄTT:

1. Sa; 2. Intryck; 3. Förrätt; 4. Id; 5. Se; 6. Km.; 7. Mr; 8. Ok; 11. Ali; 13. Ende; 15. Tvåkilo; 16. Kostall; 17. Asyl; 22. Sto; 25. Så; 26. Kr; 27. Lo; 28. St; 29. Ar.

Första rätta lösningen har insänts av herr John Johansson Box 53 Borgholm, Sverige, som ber att hans eventuella pris skall sändas till Julius Brus Odinsholm.

Korsord Nr. 4.

1	2	3	4	5	6	7
8		9	10			
11		12				
13		14		15	16	17
	18			19		
20			21	22		23
			24	25		26
27	28	29				30
31						32

Vågrätt:

1. Fås av kon. 4. Stor profet. 8. Den första o. sista. 9. Synes ofta på vägarna vintertid. 11. Förkortad vikt. 12. Förena. 13. Snål och otrevlig. 15. Brödbit. 18. Förkortning. 19. Vanligt före siffror. 20. Vormsönamn. 22. Den förste. 24. En viktig person. 26. Innevarande ögonblick. 27. Vrida. 30. Ytmätt. 31. Pojke. 32. Se men inte —.

Lodrätt:

1. Ett slags gryn. 2. Dygnet bästa tid. 3. Flod i Tyskland. 4. Icke god. 5. Trall. 6. Efterlängtat i sommarvärmen. 7. Blir kvar efter brand. 10. Är Ösel den största i Estland. 14. Björnens boning. 16. Sjöfågel. 17. Finns vid lastkaj. 20. Tycka. 21. Brottslig person. 22. Gör man med den man älskar. 23. Byggnadsarbete. 25. Preposition. 28. Förkortning. 29. Frid och fred.

Lösning insändes i urklipp eller avskrift till red. senast den 25 febr. 1938. Först öppnade rätta lösningen belönas med bokgåva värde kr. 2.50. Uppgiv namn och adress.

Överum

är namnet, som garanterar verklig kvalitet å plogar och plogdelar

Kinnaströms Väveri A.-B. Kinna

Randiga och rutiga bomullstyger, Bomullsflanell, Crepe-Frottéer, Poplin. Silkesblustyg Zefyr, Bolstervar, Cover. — Coat, Jacquardbolster Kadettyg, Möbelyg.

FENIX

Föreningsgat. 7.

Gå till den av dessa restauranger som är Eder närmast då Ni vistas i

MALMÖ

Intima och hemtrevliga lokaler.

Omyttka klubbrum.

Direktion: Aktiebolaget Malmörestauranger.

DRUVAN

Engelbrektsgat. 5

Utgivare:

Svenska Odlingens Vänner

Redaktion:

M. Westerblom, ansvarig red.

A. Stahl.

A. Aspelin.

Rüütli 3, Tallinn.

Tel. 470-08.

Prenumerationspris:

Inrikes

Utlandet

1 år Ekr 2:—

1 år Ekr. 4:—

1/2 " " 1:—

1/2 " " 2:—

A.-B. LYCKES SÖNER

Fiskebäckskil.

Konservfabrik för inläggning av finare anjovis och sillkonserver. Tel. 15.

Clofströms

Rostfria Kokkärl

rekommenderas.

A.-B. GESTRIKLANDS YLLEFABRIK

JÄRBO

FILTAR VADMAL SPORTTYGER

GEFLE NYA STUVERIAKTIEBOLAG

Gävle

Medlem av Norrlands Stuvareförb.

Telegramadr.: Stowing. Tel. 277.

Bästa drivkraft för fartyg

av alla slag är

Marin- J. M. June-
motorn Munktell

A.-B. JÖNKÖPINGS MOTORFABRIK

el 197, 8 7 — JÖNKÖPING — Telegr. Moto

GEFLE MANFAKTUR A.-B.

STRÖMSBRO

Utmärkta garner för fiskeriändamål

REKOMMENDERAS.

OTTO JANSSONS SKOFABRIK

Jakobsdal JÖNKÖPING Telefon 23

Randsydda skodon, Mans- och Goss kodon. Slitstarka. Goda passformer.

Efterfråga J—sons skodon. Bör finnas i alla välsorterade affärer.